

STRATEGIA DE INCLUZIUNE A UNIVERSITĂȚII DIN PETROȘANI

(2026-2029)

I. Argument

În contextul transformărilor accelerate ale societății contemporane, universitățile au responsabilitatea de a contribui la construirea unei societăți echitabile, incluzive și coezive, în care fiecare persoană are posibilitatea reală de a accesa, participa și reuși în procesul educațional. Demnitatea umană, libertatea, democrația, egalitatea, statul de drept și respectarea drepturilor omului – inclusiv ale persoanelor aparținând minorităților – reprezintă valori fundamentale ale Uniunii Europene, orientând politicile europene, inclusiv pe cele din domeniul educației și formării. În acord cu aceste principii, Pilonul european al drepturilor sociale afirmă că orice persoană are dreptul la educație și formare, de calitate și pe tot parcursul vieții, pentru a dobândi competențele necesare participării depline în societate și pentru a face față cu succes schimbărilor de pe piața muncii.¹

În acest cadru european, educația incluzivă reprezintă un pilon strategic pentru consolidarea unei culturi instituționale bazate pe respect, participare activă și egalitate de șanse. Prin alinierea la standardele și inițiativele europene, precum *Erasmus+*, *European Universities* sau *programele-cadru de cercetare*, Universitatea din Petroșani își consolidează angajamentul pentru dezvoltarea unei culturi a incluziunii, pentru diversificarea accesului la educație și pentru promovarea excelenței în învățământ și cercetare, în acord cu principiile promovate în Spațiul European.

În contextul angajamentului Universității din Petroșani față de excelență academică, internaționalizare și responsabilitate socială, incluziunea, echitatea și accesibilitatea sunt asumate ca repere fundamentale în relația cu membrii comunității academice și cu partenerii instituționali. Construirea unui mediu universitar incluziv presupune valorizarea diversității ca resursă strategică, stimularea participării active, protejarea libertății de exprimare și crearea condițiilor necesare pentru ca fiecare persoană să se simtă respectată, sprijinită și integrată în viața universitară.

Strategia de incluziune a Universității din Petroșani reprezintă o componentă fundamentală a strategiei universitare, alături de direcțiile strategice privind internaționalizarea și egalitatea de șanse. Adoptarea unei abordări integrate permite consolidarea relației dintre incluziune, internaționalizare și egalitatea de șanse, asigurând cadrul necesar dezvoltării unei instituții moderne, conectate la valorile europene și la evoluțiile societății contemporane.

¹ Versiune consolidată a Tratatului privind Uniunea Europeană, (2008, RO) Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 115/13, disponibil la: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:115:0013:0045:ro:PDF>.

În acord cu orientările Strategiei europene pentru universități², Strategia de incluziune a Universității din Petroșani stabilește cadrul conceptual, principiile, obiectivele și direcțiile principale de acțiune pentru următorii ani. În același timp, instituția noastră își reafirmă rolul învățământului superior în consolidarea rezilienței și adaptarea la schimbările rapide din mediul social, economic și tehnologic, prin colaborare transnațională și acces echitabil la oportunități academice.

II. Cadrul legislativ

Strategia de Incluziune a Universității din Petroșani se fundamentează pe reglementări legislative și normative: naționale și internaționale, care protejează drepturile membrilor comunității universitare, orientează instituția către standarde europene de calitate, facilitează participarea la programe internaționale și sprijină dezvoltarea unei culturi organizaționale bazate pe respect, diversitate și echitate.

Prevederi normative și legislative la nivel internațional:

- Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (1950);
- Carta Socială Europeană Revizuită;
- Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene;
- Directiva 2000/43/CE de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică;
- Directiva 2000/78/CE de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă;
- Directiva 2006/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind punerea în aplicare a principiului egalității de șanse și al egalității de tratament între bărbați și femei în materie de încadrare în muncă și de muncă (reformă);
- Directiva 2010/41/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind aplicarea principiului egalității de tratament între bărbații și femeile care desfășoară o activitate independentă și de abrogare a Directivei 86/613/CEE a Consiliului;
- Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene;
- Rezoluția Parlamentului European din 10 iunie 2021 referitoare la promovarea egalității de gen în învățământul și carierele din domeniile științei, tehnologiei, ingineriei și matematicii (STIM);
- Alte rezoluții aplicabile ale Parlamentului European;

La nivel național, strategiile și politicile educaționale sunt reglementate prin:

- Legea nr. 199/2023 – Legea Învățământului Superior, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați, cu modificările și completările ulterioare;
- OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (republicată), cu modificările și completările ulterioare;

² Communication from the Commission on a European Strategy for Universities, disponibil la: <https://education.ec.europa.eu/sites/default/files/2022-01/communication-european-strategy-for-universities-graphic-version.pdf>.

- OM nr. 4042/22.03.2024 pentru aprobarea Metodologiei privind organizarea și funcționarea centrelor de consiliere și orientare în carieră din instituțiile de învățământ superior;
- OM nr. 4481/22.05.2024 pentru aprobarea normelor privind accesibilizarea învățământului superior pentru persoanele cu dizabilități;

Reglementări interne:

- Carta Universității din Petroșani;
- Codul de etică și deontologie al Universității din Petroșani;
- Alte Reglementările interne ale Universității din Petroșani.

III. Definiții

În cadrul acestei strategii sunt utilizați următorii termeni:

Incluziunea reprezintă angajamentul instituției de a asigura participarea echitabilă a tuturor membrilor comunității universitare, prin respectarea demnității și drepturilor fiecărei persoane și eliminarea barierelor care pot limita accesul, participarea sau dezvoltarea academică și profesională.

Incluziunea în mediul universitar reprezintă asigurarea participării echitabile și a accesului egal la oportunități educaționale pentru toți membrii comunității academice, prin eliminarea barierelor și valorizarea diversității.

Egalitatea de șanse reprezintă principiul conform căruia toți membrii comunității universitare beneficiază de acces echitabil și nediscriminatoriu la resurse, servicii și oportunități educaționale, academice și profesionale, precum și de tratament corect în procesele decizionale, indiferent de caracteristicile individuale.

Echitatea reprezintă principiul prin care universitatea recunoaște diversitatea nevoilor individuale și asigură sprijin diferențiat, prin adaptarea resurselor, implementarea măsurilor compensatorii și eliminarea barierelor, astfel încât toți membrii comunității academice să poată beneficia în mod real de oportunități egale și de succes academic.

Diversitatea reprezintă ansamblul diferențelor și particularităților individuale și de grup din cadrul comunității universitare, inclusiv dimensiuni culturale, etnice, lingvistice, religioase, de gen, orientare sexuală, vârstă, statut socio-economic, (diz)abilitate, stiluri de învățare, experiențe și perspective diverse, fiind o resursă esențială pentru îmbogățirea procesului educațional, inovare și dezvoltarea unui mediu academic deschis și creativ.

Apartenența reprezintă sentimentul prin care membrii comunității universitare se percep ca parte integrantă a acesteia, beneficiind de acceptare, recunoaștere, încredere și siguranță psihologică, precum și de libertatea de a se manifesta autentic. Cultivarea apartenenței susține implicarea activă, bunăstarea și performanța academică într-un climat universitar incluziv și responsabil.

Dizabilitatea, conform Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, rezultă din interacțiunea dintre limitările fizice, mentale, intelectuale sau senzoriale și barierele din mediul educațional și social, care pot restricționa participarea deplină și efectivă a persoanelor, în condiții de egalitate. În acest context, universitatea abordează dizabilitatea prin implementarea adaptărilor rezonabile, asigurarea accesibilității, promovarea politicilor incluzive, utilizarea tehnologiilor asistive și furnizarea de suport academic și administrativ adecvat.

Accesibilitatea reprezintă asigurarea condițiilor care permit tuturor membrilor comunității universitare utilizarea autonomă și sigură a spațiilor, serviciilor și informațiilor, prin măsuri fizice, digitale, informaționale și atitudinale.

Includerea digitală reprezintă asigurarea accesului echitabil al tuturor membrilor comunității universitare la infrastructura tehnologică, conectivitate, instrumente și resurse educaționale digitale, precum și la dezvoltarea competențelor digitale necesare participării active și eficiente la procesul educațional. Aceasta presupune utilizarea materialelor didactice accesibile, a tehnologiilor asistive și furnizarea de sprijin tehnic adecvat, în vederea reducerii decalajelor digitale și promovării egalității de șanse în mediul academic.

Persoanele cu mai puține oportunități sunt acele persoane care, din motive economice, sociale, culturale, geografice, de sănătate, din cauza unui handicap, a dificultăților educaționale, a provenienței dintr-un context de migrație sau a altor factori care pot genera discriminare, se confruntă cu bariere ce limitează accesul efectiv și participarea deplină la oportunitățile educaționale și instituționale, comparativ cu alți membri ai comunității universitare.

IV Viziune și misiune

Universitatea din Petroșani își propune să devină un spațiu academic în care fiecare persoană este valorizată, respectată și sprijinită, într-un mediu care pune pe primul plan incluziunea, echitatea, accesibilitatea și diversitatea.

Viziunea Universității din Petroșani vizează crearea unei comunități academice incluzive, în care diversitatea este recunoscută ca valoare strategică, iar diferențele individuale sunt transformate în resurse pentru inovare și progres. Prin eliminarea barierelor de accesibilitate, participare și prin integrarea standardelor europene și internaționale privind echitatea, diversitatea, incluziunea și apartenența în toate domeniile sale de activitate, universitatea aspiră să devină un reper de bune practici în învățământul superior și un actor activ în promovarea unei societăți echitabile, democratice și incluzive.

Misiunea Universității din Petroșani este de a asigura un cadru academic accesibil, sigur și echitabil, prin promovarea și implementarea politicilor și practicilor bazate pe incluziune, diversitate, echitate și apartenență academică. Instituția își asumă dezvoltarea mecanismelor de sprijin adaptate nevoilor comunității universitare, promovarea metodelor pedagogice incluzive, asigurarea accesibilității fizice, digitale și informaționale, consolidarea unei culturi organizaționale bazate pe respect și responsabilitate comună, precum și stimularea participării democratice și valorificarea parteneriatelor naționale și internaționale, în vederea susținerii dezvoltării individuale și a impactului social pozitiv.

V. Principii strategice

Deschidere – valorizarea și promovarea accesibilității, incluziunii și tratamentului echitabil pentru toate persoanele, indiferent de apartenența la grupuri minoritare. Este susținut printr-o cultură instituțională bazată pe respect, empatie, conștientizare și curaj organizațional, care încurajează participarea și contribuția tuturor.

Respect – promovarea respectării fiecărei persoane din perspectiva diversității, prin înțelegerea corectă a nevoilor grupurilor minoritare și combaterea stereotipurilor și prejudecăților individuale și/sau organizaționale. Se reflectă în comportamente și atitudini adecvate, care susțin egalitatea de șanse și previn orice formă de discriminare.

Sustenabilitate – susținerea asumării unui rol activ în tranziția către un viitor durabil, prin promovarea sustenabilității sociale și organizaționale. Vizează crearea unor spații sigure și

accesibile, bazate pe deschidere, respect și demnitate pentru fiecare persoană, precum și adaptarea activităților UPT la nevoile reale ale societății, în prezent și în perspectivă.

Exelență – promovarea și susținerea excelenței în îndeplinirea misiunii universității, prin valorizarea diversității și a incluziunii ca factori care stimulează creativitatea și îmbunătățesc performanța instituțională. Exelența este susținută de reguli de conduită clare, procese organizaționale nediscriminatorii și responsabilitate individuală.

VI. Analiza contextului instituțional privind incluziunea

Universitatea din Petroșani promovează incluziunea, egalitatea de șanse și nediscriminarea prin politici și reglementări instituționale care susțin accesul echitabil la educație și servicii academice, în acord cu principiile strategice de deschidere, respect, sustenabilitate și excelență. Deși există documente relevante privind tratamentul echitabil, prevenirea discriminării și accesibilitatea, acestea sunt dispersate în mai multe secțiuni ale paginii instituționale, ceea ce poate reduce vizibilitatea și utilizarea lor eficientă de către studenți și personal. În consecință, se are în vedere centralizarea și structurarea acestora într-o secțiune dedicată, pentru creșterea transparenței și accesibilității informațiilor.

Din perspectiva resurselor, se constată că resursele financiare disponibile pentru dezvoltarea și diversificarea serviciilor de incluziune sunt limitate, ceea ce influențează capacitatea instituției de a extinde măsurile de sprijin dedicate studenților din grupuri vulnerabile. Această situație impune o prioritizare atentă a intervențiilor și identificarea unor surse complementare de finanțare pentru susținerea politicilor instituționale de echitate și incluziune.

În prezent, mecanismele de sprijin și procedurile de raportare a situațiilor care pot afecta incluziunea și egalitatea de șanse (discriminare, hărțuire, excludere sau tratament inechitabil) nu sunt suficient de vizibile și accesibile pentru întreaga comunitate universitară. Totodată, datele instituționale necesare pentru monitorizarea egalității de șanse (de exemplu, accesul diferitelor categorii de studenți la servicii de sprijin, adaptări rezonabile sau oportunități academice) nu sunt sistematizate și publicate într-o formă unitară, ceea ce limitează capacitatea de analiză și raportare.

Din perspectiva accesibilității, campusul Universității din Petroșani este parțial adaptat pentru persoanele cu dizabilități, însă lipsa unei evidențe centralizate a facilităților existente limitează informarea și utilizarea eficientă acestora. De asemenea, accesibilitatea informațională și digitală poate fi îmbunătățită pentru a asigura condiții egale de participare pentru toți studenții, inclusiv pentru cei cu mai puține oportunități, persoane cu dizabilități sau pentru studenții internaționali. Așadar, infrastructura universitară prezintă un grad parțial de adaptare la cerințele de accesibilitate, ceea ce poate limita participarea deplină a persoanelor cu dizabilități la activitățile academice și extra-academice. Deși au fost realizate unele îmbunătățiri punctuale, persistă dificultăți în asigurarea unui acces fizic complet și autonom în toate spațiile universitare, ceea ce evidențiază necesitatea unor investiții continue și planificate în infrastructura incluzivă.

La nivelul culturii organizaționale, se constată necesitatea consolidării unei abordări unitare privind incluziunea și egalitatea de șanse, fundamentată pe conștientizarea rolului acestora în creșterea calității procesului educațional și a bunăstării comunității universitare. Persistența unor

percepții care tratează nevoile specifice ale anumitor grupuri ca dificultăți administrative evidențiază necesitatea dezvoltării unor programe de informare, formare și sprijin, orientate spre promovarea tratamentului echitabil și a participării depline a tuturor membrilor comunității.

În ceea ce privește resursa umană, se constată un nivel neuniform de conștientizare și formare în rândul personalului didactic și administrativ privind educația incluzivă și gestionarea diversității. Deși există deschidere și disponibilitate pentru sprijinirea studenților, absența unor programe sistematice de formare continuă poate conduce la practici diferite și la aplicarea neunitară a principiilor incluziunii în activitatea academică și administrativă.

Un alt aspect relevant îl reprezintă absența unui sistem de indicatori pentru monitorizarea și evaluarea impactului măsurilor de incluziune. În lipsa unor instrumente standardizate de colectare și analiză a datelor, evaluarea eficienței intervențiilor rămâne limitată, iar fundamentarea deciziilor strategice este îngreunată.

De asemenea, se remarcă o participare inegală a studenților la programele de suport existente, determinată atât de nivelul insuficient de informare cu privire la serviciile disponibile, cât și de persistența unor percepții negative sau a stigmatizării asociate solicitării de sprijin. Acest context subliniază necesitatea consolidării comunicării instituționale și a promovării unei culturi organizaționale care să susțină accesarea serviciilor de suport ca parte firească a parcursului academic.

VII. Obiective strategice privind incluziunea, echitatea și sprijinul academic

Asigurarea accesului echitabil la oportunitățile Programului Erasmus+

Universitatea din Petroșani își propune să faciliteze accesul studenților din grupuri subreprezentate la oportunitățile oferite de Programul Erasmus+, prin identificarea și reducerea barierelor informaționale, financiare și de mobilitate. În acest scop, instituția va derula anual campanii de informare și orientare dedicate, va oferi suport personalizat și va dezvolta mecanisme de consiliere adaptate, astfel încât toți studenții să poată beneficia în mod egal de aceste oportunități educaționale.

Promovarea diversității culturale și a respectului pentru diferență în comunitatea academică

Universitatea urmărește promovarea diversității culturale ca element esențial al unui mediu academic incluziv și echitabil. Prin organizarea de activități educaționale și inițiative de informare și sensibilizare dedicate prevenirii stereotipurilor, stigmatizării și discriminării, precum și stimulării dialogului intercultural, instituția contribuie la dezvoltarea unei culturi organizaționale bazate pe respect reciproc, toleranță și coeziune socială.

Adaptarea infrastructurii și a suportului academic la nevoile diverse ale studenților

Un obiectiv strategic prioritar îl constituie adaptarea continuă a infrastructurii universitare și a serviciilor de suport academic pentru a răspunde nevoilor variate ale comunității studențești. Acest obiectiv vizează îmbunătățirea accesibilității fizice a campusului pentru studenții cu dizabilități, adaptarea procesului educațional și a curriculumului, precum și asigurarea materialelor didactice în formate accesibile și a resurselor lingvistice necesare pentru toți membrii comunității academice.

Consolidarea unui mediu academic incluziv, echitabil și nediscriminatoriu

Universitatea își asumă dezvoltarea unui mediu academic care să garanteze acces egal la educație, participare activă și tratament nediscriminatoriu pentru toți membrii săi. Strategia are ca obiectiv eliminarea barierelor care pot limita accesul, participarea și succesul academic, precum și promovarea unei culturi instituționale bazate pe respect, responsabilitate, solidaritate și echitate socială.

Întărirea rolului structurilor de suport în sprijinirea parcursului academic și a bunăstării studenților

Universitatea din Petroșani urmărește consolidarea rolului structurilor de suport instituționale în susținerea parcursului academic al studenților. Prin furnizarea de servicii integrate de consiliere academică și vocațională, dezvoltare personală și activități remediale, aceste structuri contribuie la prevenirea abandonului universitar, la creșterea performanței academice și la facilitarea adaptării studenților la cerințele mediului universitar, printr-o abordare holistică și diferențiată, centrată pe nevoile reale ale comunității studențești.

VIII. Monitorizare și evaluare

Sistem de monitorizare a implementării

Pentru a asigura implementarea eficientă a Strategiei de incluziune a Universității din Petroșani, se va dezvolta un sistem de monitorizare continuă. Urmărirea modului de ducere la îndeplinire a obiectivelor prezentei Strategii revine Centrului de Consiliere și Orientare în Carieră din cadrul Universității din Petroșani (CCOC-UPET). În colaborare cu Departamentul de Asigurare a Calității IDAC-UPET, se vor realiza evaluări periodice ale progresului și impactului inițiativelor implementate, în vederea identificării gradului de realizare, a provocărilor întâmpinate și a riscurilor asociate. Monitorizarea va urmări, între altele, ratele de participare ale studenților din grupuri vulnerabile, nivelul de satisfacție al beneficiarilor și eficacitatea măsurilor adoptate.

Evaluarea impactului

Implementarea Strategiei de Incluziune a Universității din Petroșani va fi monitorizată periodic prin mecanisme instituționale de raportare și evaluare. Impactul măsurilor va fi analizat anual, pe baza unor indicatori de incluziune și a feedback-ului studenților și al personalului.

Transparență și diseminare

Universitatea din Petroșani este angajată să asigure transparența privind implementarea Strategiei de incluziune, prin diseminarea periodică a progresului, rezultatelor, realizărilor și provocărilor întâmpinate. Informațiile relevante vor fi puse la dispoziția tuturor membrilor comunității academice și a altor părți interesate, inclusiv prin comunicări publice și prezentări în cadrul evenimentelor instituționale. Totodată, vor fi comunicate direcțiile de dezvoltare și măsurile planificate pentru perioada următoare.

IX. Concluzii

Prin Strategia de incluziune, Universitatea din Petroșani își reafirmă angajamentul pentru un mediu educațional deschis, accesibil și echitabil, care asigură participarea deplină a tuturor membrilor comunității academice. Incluziunea este asumată ca direcție strategică instituțională, iar diversitatea este valorizată ca resursă pentru învățare, inovare și dezvoltare. Strategia susține îmbunătățirea continuă a accesului la oportunități academice și servicii de suport, consolidarea culturii instituționale bazate pe respect și nediscriminare, precum și dezvoltarea infrastructurii și resurselor necesare pentru sprijinirea tuturor membrilor comunității universitare.

Necesitatea unei viziuni holistice este fundamentată pe experiența acumulată prin activitățile de internaționalizare desfășurate în perioada anterioară, precum și pe nevoia de asigurare a unui spațiu academic accesibil și incluziv. Deși instituția este percepută la un nivel mediu în peisajul academic românesc, contextul internațional actual impune adoptarea unor măsuri curajoase și inovatoare, orientate spre consolidarea dimensiunii relațiilor internaționale, îmbunătățirea accesibilității pentru toți membrii comunității academice și dezvoltarea unei culturi instituționale incluzive.

Prezenta *Strategie de incluziune* a Universității din Petroșani pentru perioada 2026 – 2029 a fost aprobată prin Hotărârea nr. 8 din 15.01.2026 a Senatului Universitar.

RECTOR,

Prof. univ. dr. ing. Sorin Mihai RADU

